

РЕШЕНИЕ

№ 9907

гр. С., 09.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 56 СЪСТАВ, в публично заседание на девети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Н. Д. С. М.

при участието на секретаря Р. ЕМ. ДИМИТРОВА
като разглежда докладваното от Н. Д. С. М. Гражданско дело №
20221110143878 по описа за 2022 година

Предявен е осъдителен иск с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ

Ищецът твърди, че на 11.10.2021 г., на второкласен път 81, в срока на застрахователното покритие по договор за имуществено застраховане „Каско“ по отношение на лек автомобил „Мазда“, модел 6, рама № JMZGJ621691305*** с рег. № СВ **** КМ, сключен с ответника ЗД „Е.“ АД и обективиран в застрахователна полица № 00500100417***, е настъпило застрахователно събитие – ПТП, при което били нанесени щети на управлявания от него и застрахован при ответника автомобил. Същият се ползвал от ищеца въз основа на договор за финансов лизинг № 01022***/00001/01.07.2021 г., сключен със ЗД „Е.“ АД. Във връзка с нанесените от събитието вреди на застрахованото имущество ищецът завел пред ответника щета № 0500872***, но застрахователят отказал изплащане на обезщетение, позовавайки се на липсата на представено удостоверение за техническа изправност на автомобила. Ищецът счита отказа на ответното дружество за неправомерен. Поради това, след допуснатото изменение на размера на иска, моли съда да постанови решение, с което да осъди ответника да заплати на ищцата сумата от 9 387,18 лв., предявен като частичен иск от сумата в размер на 11 776,50 лв., представляваща застрахователно обезщетение за имуществени вреди по процесния лек автомобил, ведно със законната лихва от предявяване на иска до окончателното плащане. Претендира разноски.

Ответникът – ЗАД „Е.“ АД оспорва иска по основание и размер. Оспорва активната материална легитимация на ищеца да получи обезщетение, предвид качеството му на лизингополучател на автомобила. Сочи, че липсата на удостоверение за техническа изправност на автомобила представлява основание за отказ от изплащане на обезщетение, а при условията на евентуалност – за намаляване размера на същото, като се позовава на клаузи в общите условия. Счита, че претенцията следва да бъде отхвърлена. Претендира разноски.

Конституираното трето лице – помагач – ЗД „Б. И.“ АД на страната на ответника, моли съда да отхвърли иска като неоснователен, поради съображения, изложени в

отговора на исковата молба, представен от ответника.

Съдът, след като взе предвид доводите на страните, и като обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено от фактическа страна следното:

На основание чл. 153 ГПК като неоспорени от ответника и ненуждаещи се от доказване с доклада по делото са отделени следните обстоятелства – наличие на валидно застрахователно правоотношение по договор за имуществено застраховане „Каско“ с предмет – процесния автомобил, с посочените в договора покрития съгласно общите условия на ответното дружество; че на 11.10.2021 г., на второкласен път 81 /в срока на застрахователното покритие/, е настъпило застрахователно събитие, както и че във връзка с процесното ПТП при ответното дружество е образувана щета № 0500872***, по която ответникът е отказал изплащане на застрахователно обезщетение.

Застрахователното правоотношение се установява и от представената по делото застрахователна полица № 00500100417***/15.06.2021 /л.19/. От същата се установява, че за периода на застрахователно покритие от 07.07.2021 г. до 06.07.2022 г. е сключен договор за застраховка „Каско на МПС“ по отношение на лек автомобил „Мазда“, модел 6, с рег. № СВ **** КМ, с покрити рискове „Пълно Каско“, и клауза за обезщетение при частични щети – в доверен сервиз или по експертна оценка. Съгласно същата застрахован собственик е „Е. А.“ ЕАД, лизингополучател ищецът Л. А. П., а трето ползващо се лице – „У. Б.“ АД.

Съгласно т. 2 и т. 2.21 от договора за финансов лизинг лизингополучателят се задължава да ползва лизинговия обект в съответствие с общите условия по договори за финансов лизинг на лизингодателя при застраховки „Каско на МПС“ /Пълно автокаска/ и задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“.

Съгласно т. 5.10 от договора за финансов лизинг ищецът е деклариал, че е запознат и предоставя своето изрично писмено предварително съгласие по условията на застрахователните договори „Каско на МПС“ и „Гражданска отговорност на автомобилистите“.

Общи условия към застраховка „Каско на МПС“ на ЗД „Е.“ АД, са представени по делото от ответника. От същите се установява, че съгласно чл. 6, ал. 2, т. 3, б „е“ от Общите условия по застраховката не се покриват вреди по застрахованото МПС, възникнали при движение на застрахованото МПС, което е с изтекло или невалидно удостоверение за техническа изправност на МПС. Съгласно чл. 27, ал. 1, т. 2 вр. чл. 21, ал. 1, т. 2 от Общите условия застрахователното обезщетение се намалява с 30 на сто, ако не е представено удостоверение за техническа изправност на МПС. Съгласно чл. 18, ал. 1, т. 1 застрахованият е длъжен да полага за застрахованото МПС грижата на добрия стопанин.

По делото не се оспорва от ответника, че въз основа на уведомление за щети по МПС е образувана щета № 0500872***, по която застрахователят е отказал да изплати застрахователно обезщетение.

Според представеното по делото писмо от „С. М.“ ЕООД процесният лек автомобил „Мазда“, модел 6, рама № JMZGJ621691305*** с рег. № СВ **** КМ е посещавал редовно сервиза според изискванията на производителя.

От неоспореното от страните заключение на съдебната автотехническа

експертиза (САТЕ) се установява, че стойността, необходима за възстановяване на процесния лек автомобил, изчислена на база средни пазарни цени към датата на ПТП е 9 387,18 лв. Средната пазарна стойност на автомобила към същата дата е 18 963 лв., поради което не е налице тотална щета.

Според показанията на свидетеля В. К., водач на мотоциклет „Кавазаки“ при процесното ПТП, преди настъпването на удара не е видял повреди по автомобила „Мазда“. Същият сочи, че ПТП е настъпило при предприемане от страна на водача на л.а. „Мазда“ маневра ляв завои, при което не пропуска движещия се на право по главен път мотоциклет, управляван от св. К..

Според показанията на свидетеля Е. Г. преди инцидента процесният лек автомобил е бил в изправно състояние, като същата, заедно с ищеца е посещавала сервиса на „Мазда“. Съдът не кредитира показанията на свидетеля в частта относно механизма за настъпване на ПТП, тъй като не е присъствала на същото.

При така установените фактически обстоятелства по делото, съдът приема от правна страна следното:

По иска с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ:

За основателността на иска следва да се установи от ищеца по делото кумулативното наличие на следните предпоставки: настъпването в срока на застрахователното покритие по процесния договор за имуществено застраховане на застрахователно събитие, за което застрахователят носи риска и в причинна връзка, с което са причинени вреди на процесния лек автомобил, както и действителния размер на вредите, настъпили в причинна връзка със застрахователното събитие, както и изпълнение на задълженията си по договора.

При установяване на тези обстоятелства от ищеца, в тежест на ответника е да докаже положителния факт на погасяване на дълга или твърдението си за наличие на основание за редуциране на обезщетението, включително да докаже наличие на пряка причинно-следствена връзка между неизпълнение на конкретно задължение, предвидено в Общите условия към застраховката и настъпването на застрахователното събитие.

При така разпределената доказателствена тежест съдът намира, че искът е частично основателен. Съображенията за това са следните:

По първия спорен от правна страна въпрос, а именно относно активната материална легитимация на ищеца, съдът намира следното:

Видно от представената по делото застрахователна полица /л. 19/ през периода на действието на договора за застраховка ищецът е бил лизингополучател на процесното МПС, а негов собственик е бил лизингодателят „Е. А.“ ЕАД с правата на застрахован, а трето ползващо се лице – „У. Б.“ АД. Съгласно нормата на чл. 384, ал. 2 КЗ, при застраховка на лизингово имущество, лизингополучателят също има права на застрахован, като при частични вреди /чл. 384, ал. 2, т. 1 КЗ/ обезщетението се изплаща на лизингополучателя, а при кражба или тотална щета на лизинговото имущество /чл. 384, ал. 2, т. 2 КЗ/, застрахователното обезщетение се изплаща на лизингодателя. Тъй като отговорността на застрахователя по прекия иск произтича от договора за имуществена застраховка, сключен при действието на КЗ /в сила от 01.01.2016 г. /, активно легитимираното лице по вземането за изплащане на застрахователно обезщетение се определя именно от посочената специална норма от Кодекса на

застраховането. При това правата на лизингополучателя да получи застрахователно обезщетение в случай на частични вреди не зависят от обстоятелството, дали лизингополучателят е придобил или не правото на собственост върху лизинговия обект след изтичане срока на уговореното ползване.

В случая от заключението по САТЕ се установи, че не е налице тотална щета, а частична вреда, поради което следва да намери приложение нормата на чл. 384, ал. 2, т. 1 КЗ, според която ищецът, в качеството си на лизингополучател, е активно материално легитимиран да получи застрахователно обезщетение.

Активната материална легитимация следва и от клаузата на т. 3 от представената застрахователна полица /л. 19/, съгласно която при тотална щета на застрахованото имущество в резултат на събитие, покрито по условията на договора, кражба или грабеж на цяло МПС, застрахователят изплаща обезщетението на „У. К.“ АД /третото ползващо се по договора лице/, а при частично погиване на застрахованото имущество, обезщетението се изплаща на застрахования или на лизингополучателя.

Следващият спорен по настоящото производство въпрос е правомерен ли е отказът на ответното дружество за изплащане на обезщетение поради неизпълнение на задължение на лизингополучателя по договора за застраховка, основано на клаузата на чл. 6, ал. 2, т. 3, б. „е“ от ОУ на застраховка „Каско на МПС“, съгласно която не се покриват вреди по застраховано МПС, възникнали при движение на застрахованото МПС, което е с изтекло и/или невалидно удостоверение за техническа изправност на МПС или без валиден знак за първоначален технически преглед, а при условията на евентуалност – налице ли е основание за намаляване размера на обезщетението на основание предвиденото в клаузата на чл. 27, ал. 1, т. 2 от ОУ – поради непредставяне на валиден талон за преминат годишен технически преглед.

Характерна особеност на основанията за освобождаване от отговорност и за отказ за изплащане на застрахователно обезщетение по КЗ е, че те се определят със закон. Според Решение № 175 от 13.01.2014 г. по т. д. № 1060/2012 г. на ВКС, I т. о., КЗ /отм./ не предвижда изрично задължение на застрахователя да изчерпи основанията си за отказ, нито поставя като условие за предявяването им в исковото производство, да са предявени предходно и достигнали до знанието на застрахования. Посочената съдебна практика е относима и към новия КЗ /в сила от 01.01.2016 г./.

Разпоредбите, уреждащи основанията за намаляване или отказ от плащане на застрахователно обезщетение в Кодекса за застраховането, в сила от 01.01.2016 г., са тези на чл. 363 и чл. 364 КЗ - касаещи случаите на неточно обявяване на обстоятелства при сключване на застрахователния договор; чл. 395 КЗ-свързана с неизпълнение задълженията на застрахования за предотвратяване и ограничаване на вредите; чл. 403, ал. 4 КЗ, касаеща отказа за заплащане на застрахователно обезщетение при умишлено неизпълнение на задължението за съобщаване.

Отказът от изплащане на застрахователно обезщетение е обусловен от наличието на причинно-следствена връзка между неизпълнението на конкретно задължение по застрахователния договор и настъпването на застрахователното събитие съгласно аналогичните разпоредби на чл. 211, т. 2 КЗ (отм.) и чл. 408, ал. 1, т. 3 КЗ. По въпроса е формирана трайна и непротиворечива практика на касационната инстанция. В нея е възприето разрешението, че за да бъде отказано изплащане на застрахователно обезщетение от застрахователя, е необходимо застрахованият да не е изпълнил свое

задължение по застрахователния договор, което е предвидено в закон или в самия договор и е значително от гледна точка на застрахователя, и настъпването на застрахователното събитие да е последица от неизпълнението на това задължение, т. е. да съществува причинно - следствена връзка между неизпълнение и застрахователното събитие. Понятието „значително“ включва такова по вид и характер задължение, което въздейства пряко върху размера на риска, върху обхвата и размера на вредите или възпрепятства доказването им, т. е. без чието изпълнение биха се създали съществени пречки за застрахователя да осъществява дейността си. Прието е също, че ако конкретното неизпълнено договорно задължение на застрахования, дори и укоримо, не се е отразило неблагоприятно върху проявлението на риска или върху възможността за ограничаване и предотвратяване на вредите, респ. на техния обем, до степен, която не позволява застрахователят да го носи, то липсва основание да се приеме, че за последния е възникнало правото на отказ да плати застрахователната сума или обезщетение. За да се аргументира правото на отказ, не е достатъчно да се констатира простото неизпълнение от страна на застрахования на конкретното договорно задължение, а следва да се докаже (от застрахователя), че съществува причинна връзка между договорното неизпълнение и настъпването на застрахователното събитие, че неизпълнението е увеличило риска от имущественото увреждане или е препятствало доказването на вредите, респ. на обстоятелствата, при които е настъпило събитието (*Решение № 49/29.07.2013 г. по т. д. № 840/2012 г. на ВКС, I т. о., Решение № 105/11.07.2017 г. по т. д. № 1325/2016 г. на ВКС, I т. о., Решение № 86/18.07.2014 г. по т. д. № 2230/2014 г. на ВКС, II т. о., Решение № 2/20.05.2013 г. по т. д. № 1031/2011 г. на ВКС, I т. о., Решение № 140/01.08.2018 г. по т. д. № 2278/2017 г. на ВКС, I т. о., Решение № 32/11.08.2014 г. по т. д. № 1262/2013 г. на ВКС, ТК, II т.о., Решение № 124/04.08.2015 г. по т. д. № 440/2014 г. на ВКС, ТК, I т. о., Решение № 167/07.02.2017 г. по т. д. № 1655/2015 г. на ВКС, ТК, II т. о., Решение № 32/11.08.2014 г. по т. д. № 1262/2013 г. на ВКС, II т. о., Решение № 144/21.01.2021 г. по т.д. № 2365/2019 г. на ВКС, ТК, II т.о. и др.*).

За да е налице визираната от закона причинна връзка, достатъчно е неизпълнението, с оглед самото му съдържание, да е от естество да провокира (причини, улесни, допринесе) за настъпването на застрахователното събитие, с което да е увеличило риска от имуществено увреждане или че е препятствало доказването на вредите, респ. на обстоятелствата, при които е настъпило събитието (*така Определение № 299 от 13.05.2021 г. на ВКС по т. д. № 1769/2020 г., I т. о., ТК, Решение по т. д. № 2365/2019 г. на II т. о.*).

Въз основа на събраните по делото писмени доказателства, свидетелски показания и САТЕ по делото не се установява релевантният факт процесното ПТП да е настъпило вследствие на техническа неизправност на автомобила, респективно недоказано остава наличието на причинно-следствена връзка между настъпване на

събитието и наличието на изтекло и/или невалидно удостоверение за техническа изправност на МПС или същото да е без валиден знак за първоначален технически, основано на чл. 6, ал. 2, т. 3, б. „е“ от ОУ на застраховка „Каско на МПС“. Следователно предвид липсата на причинно-следствена връзка между настъпване на събитието и неизпълнение на задължението, не е налице основание за пълен отказ от изплащане на обезщетение.

По отношение на позоваването от ответника на клаузата на чл. 27, ал. 1, т. 2 от ОУ, въз основа на която твърди наличие на предпоставка за редуциране с 30 % на обезщетението поради непредставяне на валиден талон за преминат годишен технически преглед, съдът намира следното:

Съгласно чл. 9, ал. 1 ЗЗД страните могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на повелителните норми на закона и на добрите нрави. Чл. 20а ЗЗД изрично императивно указва, че договорът има силата на закон, за тези които са го сключили, а ал. 2 уточнява, че всяко изменение на договорното правоотношение и неговите последици възникват само при взаимно съгласие между страните или по силата на закона. Предпоставка за позоваване и прилагане на правилото на чл. 20а ЗЗД е установяване, че конкретното договорно съдържание не излиза извън императивните рамки на чл. 9 ЗЗД, ограничаващи свободата на договаряне. Доколкото не се установява представеният при завеждане на щетата талон да е валиден към датата на ПТП, а е представено доказателства в обратна насока /л. 42/, то е налице основание за редуциране на обезщетението на основание предвиденото в ОУ. Релевантното съгласно приложимата клауза от общите условия обстоятелство е представянето на валидно удостоверение за годишен технически преглед при завеждане на щетата, а не техническата изправност на превозното средство към дата на ПТП, което ищецът цели да установи с ангажираните от него доказателства – удостоверение от „С. М.“ и свидетелски показания.

На следващо място, съгласно разпоредбата на чл. 395, ал. 1 КЗ застрахованият е длъжен да вземе мерки за предпазване на застрахованото имущество от вреди, да спазва предписанията на застрахователя и на компетентните органи за отстраняване на източниците на опасност за причиняване на вреди и да допуска застрахователя да прави проверки. Съгласно ал. 4 КЗ при настъпването на застрахователно събитие застрахователят може да откаже плащане на обезщетение, ако събитието е следствие от неизпълнение на задължението по ал. 1 и само ако изрично е предвидил това в договора. В случай че настъпването на застрахователното събитие *е следствие* от неизпълнение на задължението по ал. 1, но това неизпълнение не е предвидено като основание за отказ в договора, *застрахователят може да намали застрахователното обезщетение съответно на тежестта на неизпълнението*. Видно от приложимата нормативна уредба, както за отказа за изплащане на обезщетение, така за намаляването му, наличието на причинно-следствена връзка между неизпълнение на задължението и настъпване на събитието е предвидено като необходима предпоставка.

Съдът намира за основателно възражението на ответника за намаляване на обезщетението на основание чл. 395, ал. 4, вр. ал. 1 КЗ. От показанията на св. К., кореспондиращи с представени по делото писмени доказателства и заключението на САТЕ, се установява процесното ПТП да е настъпило при предприемане от страна на ищеца маневра ляв завой, при което не пропуска движещия се направо по главен път

мотоциклет, управляван от св. К.. С допускането на това нарушение на правилата за движение по пътищата, изразяващо се в несъобразяване с правилото на чл. 37, ал. 1 ЗДвП, ищецът не е изпълнил общото си задължение си по чл. 395, ал. 1, пр. 1 КЗ да вземе мерки за предпазване на застрахованото имущество от вреди. С оглед тежестта на неизпълнението, което е в причинна връзка с настъпване на ПТП, съдът намира, че обезщетението следва да се редуцира общо до 50 %.

За определяне на размера на дължимото застрахователно обезщетение, съдът кредитира заключението на САТЕ, от което се установява, че стойността, необходима за възстановяване на процесния автомобил, изчислена на база средни пазарни цени към датата на ПТП, е 9387,18 лв.

Предвид изложеното по – горе, искът с правно основание чл. 405, ал.1 КЗ следва да се уважи за сумата от 4693,59 лв., представляваща застрахователно обезщетение за имуществени вреди по застраховка „Каско“ за причинени щети вследствие на настъпило застрахователно събитие – увреждане, настъпило при ПТП на 11.10.2021 г. на застрахованото МПС - лек автомобил „Мазда“, модел 6, рама № JMZGJ621691305*** с рег. № СВ **** КМ.

Върху сумата от 9387,18 лв., се дължи законната лихва, считано от датата на завеждане на исковата молба в съда – 12.08.2022 г. до окончателното плащане.

За разликата над сумата от 4693,59 лв. до пълния предявен размер от 9387,18 лв., искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

По разноските:

С оглед изхода на спора, на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК право на разноски има ищецът.

Ищецът претендира разноски в общ размер от 1930,49 лв. (375,49 лв. платена държавна такса, 200 лв. депозит за САТЕ, 5 лв. за съдебно удостоверение, 50 лв. за призоваване на свидетел и 1300 лв. платено адвокатско възнаграждение). Възражението на ответника по чл. 78, ал. 5 ГПК за претендираното адвокатско възнаграждение от ищеца е неоснователно, доколкото същото е близко до предвидения минимум съгласно Наредба № 1/09.07.2004 г. Съобразно изхода на делото в полза на ищеца следва да бъде присъдена сумата от 965,25 лв., представляваща разноски по делото, съразмерно на уважената част от иска.

Ответникът претендира заплащане на разноски за депозит за САТЕ – 300 лв., за депозит за призоваване на свидетел – 50 лв. и за юрисконсултско възнаграждение. На основание чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащане на правната помощ, съдът определя юрисконсултско възнаграждение в размер от 100 лв. Съобразно изхода на делото в полза на ответника следва да бъде присъдена сумата от 225 лв., представляваща разноски по делото, съразмерно на отхвърлената част от иска.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА ЗД „Е.“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. „Х. К.“ № 43 да заплати на Л. А. П., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. Г., ул. „Г.С.Р.“, бл. 9, ет. 2, ап. 3 на основание **чл. 405, ал. 1 КЗ** сумата от **4693,59 лв.**, представляваща застрахователно обезщетение за имуществени вреди по л.а. „Мазда“,

модел 6, рама № JMZGJ621691305*** с рег. № СВ **** КМ, настъпили вследствие на ПТП, реализирано на 11.10.2021 г., ведно със законната лихва, считано от датата на завеждане на исковата молба в съда – 12.08.2022 г., до окончателното плащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над сумата от 4693,59 лв. до пълния предявен размер от 9 387, 18 лв. по иска, предявен като частичен иск от иска за сумата от 11 776,50 лв., **като неоснователен.**

ОСЪЖДА ЗД „Е.“ АД, ЕИК ***** да заплати на Л. А. П., ЕГН *****, на основание чл. 78, ал. 1 ЗЗД, сумата от **965,25 лв.**, представляваща разноси по делото, съразмерно на уважената част от иска.

ОСЪЖДА Л. А. П., ЕГН ***** да заплати на ЗД „Е.“ АД, ЕИК *****, на основание чл. 78, ал. 3 ЗЗД, сумата от **225 лв.** разноси за настоящото производство, съразмерно на отхвърлената част от иска.

Решение е постановено при участието на трето лице – помагач – ЗД „Б. И.“ АД на страната на ответника.

Решението може да се обжалва пред Софийски градски съд в 2 – седмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____